

Oponentský posudek diplomové práce

Jakub Gregor

The Use of Infinitives in Academic and Newspaper Discourse

Dle zadání bylo cílem práce analyzovat porovnání různých syntaktických funkcí při užití infinitivu v textech akademického a žurnalistického stylu, zhodnotit vliv kontextu a identifikovat převažující tendence v obou stylech. Autor se i přes některé nedostatky s tímto požadavkem celkem zdárně vypořádal.

Celkově lze teoretickou část hodnotit jako poměrně dobrý základ pro následnou analýzu.

komentář a výhrady:

Kapitoly 1.1 i 1.2 mají za cíl charakterizovat akademický, respektive žurnalistický diskurz. Autor sice zahrnuje jazykovou charakteristiku, ta se ovšem soustřeďuje na strukturu nominální fráze, slovesný rod a čas, ale neříká nic o nefinitních tvarech a kondenzaci, což je s ohledem na celkový cíl práce zásadní.

Problematické posouzení vyjádření aspektu – str. 20; autor využívá jako příklad přítomné příčestí [1b], ovšem tématem práce je infinitiv, který bez problémů vyjadřuje jak perfektivní, tak progresivní aspekt (*to have waited, to be waiting*). Tato nesrovnalost vyplývá zjevně z toho, že Greenbaum (1996) používá termín „*progressive*“ v jiném významu slova. Kapitoly 2.1, 2.2 a 2.3 nesouvisí s tématem práce.

V analytické části je problémem již metodologie při výběru částí textu k analýze. Proč jsou zařazeny nadpisy, které jsou typickým příkladem „*block language*“ a nejsou zařazeny abstrakty? To samozřejmě následně komplikuje kategorizaci některých vět z nadpisů (např. věty [56 a, b, h] jsou typickým příkladem použití infinitivu k vyjádření budoucího času či modality).

Dále údaje v tabulkách nemají potřebnou vypovídací hodnotu, neboť nejsou přepočítané na např. 100 000 slov (autor to koneckonců i sám uvádí na str. 40).

Není zřejmé, co autor označuje termínem slovesa „tradiční“ a „specifická“, kolik dalších lexikálních sloves se v tabulce 3 neobjevuje a proč ani není zahrnuto i sloveso *agree* s pěti výskyty i *aim* a *struggle* se třemi výskyty (str. 45). Důsledkem tohoto přístupu jsou velice sporné údaje v tabulkách, na kterých je jen stěží možné stavět nějaké závěry.

Na jiných místech nelze závěry dělat z důvodu nízkého počtu výskytu: čtyři věty s „*object complement*“ jsou logickým důsledkem toho, že komplexně-tranzitivní slovesa jsou obecně řídká.

Zajímavá je úvaha o rozdílném záměru a efektu při umístění adverbialního infinitivu za a před větou hlavní (str. 51), kdy v počáteční pozici věta hlavní popisuje metodologii, která by měla vést ke stanovenému cíli. Význam časového důsledku však v těchto větách nevidím.

Celá kapitola 4.1.7 „other“ je problematická vzhledem k tomu, které struktury jsou zde zařazeny: komplexně-tranzitivní komplementace (pasivní varianta aktivní – předmět + komplement) logicky patří mezi nominální věty; kategorie katenativních sloves je jiný úhel pohledu, nikoli syntaktická funkce a jednotlivé příklady tedy patří do kategorií dle typu řídicího slovesa (sponová: *seem, appear, turn out, come*; tranzitivní: *hope, fail*), tzn. že infinitiv má funkci komplementu podmětu = jmenné části přísudku nebo předmětu; předložkové komplementy jsou vlastně předložkové předměty. Znamená to, že všechny uvedené případy patří mezi jednotlivé typy nominálních vět.

Bylo by zajímavé, kdyby se autor snažil vystopovat nějaké důvody, např. závisující na kontextu, nebo typech lexikálních sloves v infinitivu, pro rozdílnou distribuci komplexně-tranzitivní komplementace. Dále by bylo možné se zamyslet na tím, proč je v žurnalistickém stylu tolik frekventované sloveso *fail*.

Závěr není závěrem, ale jen de facto anglickým resumé. V diskusi při obhajobě by mě krom jiného (viz výše) zajímalo, zda autor vyzoroval nějaké jasné převažující tendence např. u vět, kde infinitive plní funkci „*subject complement*“, na první pohled se zdá, že podmětem je často nominální fráze obsahující superlativ.

Práce splňuje požadavky na formální stránku diplomové práce, a to ať jde o její celkový rozsah, strukturu i proporce jednotlivých částí. Problematictější už je práce s odbornou literaturou – počet zdrojů je na diplomovou práci poměrně nízký, navíc tři z nich nejsou odborné gramatiky, ale praktické příručky.

V příloze by bylo třeba uplatnit přehledné členění vět nominálních a postmodifikujících podstatné jméno, což by čtenáři usnadnilo orientaci.

Po stránce jazykové je práce též přijatelná, v anglickém textu se vyskytují spíše drobnější chyby a stylistické neobratnosti (např. jedenáctkrát nesprávně použité sloveso *showcase*), v česky psaném resumé jsou výrazy nepřiměřené pro akademický text: *V úvodní kapitole 4.1 jsou zesumírované celkové výsledky analýzy. ... infinitivní vedlejší věty jsou téměř dvakrát tak časté v novinovém diskurzu jako v tom akademickém.*

Na základě výše uvedených skutečností a i přes uvedené výhrady navrhuji hodnocení **C** a doporučuji práci k obhajobě.